

საქართვებელთა შიგნით

რეჟიმი

საქართველოს პარლამენტის შედეგები

შესავალი

სადამკვირვებლო მისიამ “ჩემი ხმა” დაასრულა წინასაარჩევნო გარემოს შეფასება, რომელშიც მონაწილეობა მისიის არაერთმა წევრმა სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციამ მიიღო. სადამკვირვებლო მისიის საერთო შეფასებით, მიუხედავად იმისა, რომ უშუალოდ არჩევნებში მონაწილეობის მხრივ პარტიები შეზღუდული არ ყოფილან, 2024 წლის 26 ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნების წინასაარჩევნო გარემო იყო არათანაბარი, ხოლო სახელმწიფო ინსტიტუტების გადაწყვეტილებები და მიდგომები საარჩევნო დარღვევების მიმართ უსამართლო და მმართველი პარტიის სასარგებლოდ მიკერძოებული.

სახელმწიფო ინსტიტუტების მიტაცებამ ნეგატიური გავლენა მოახდინა წინასაარჩევნო პროცესზე. სრულიად წაიშალა ზღვარი მმართველ პარტიასა და სახელმწიფოს შორის. ხელისუფლების სამივე შტო სრულიად მმართველი პარტიის ინტერესების სამსახურში იყო. სამართალდამცავი ორგანოების და სხვა შესაბამისი ინსტიტუტების მიერ ფორმალურადაც კი არ ხდებოდა კონკრეტულ დარღვევებზე, მათ შორის დანაშაულებრივ ფაქტებზე რეაგირება და, მით უმეტეს, დარღვევების პრევენცია.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია ქართული არასამთავრობო ორგანიზაციებისთვის შექმნილი მტრული გარემო, რომელთა მიმართ მუქარა, სიტყვიერი თავდასხმა, დისკრედიტაციის კამპანიები არ დასრულებულა მთელი წინასაარჩევნო პერიოდის განმავლობაში. არ დარჩენილა არც ერთი პოლიტიკური თანამდებობის პირი ან ე.წ. დამოუკიდებელი უწყების ხელმძღვანელი, ვინც სამოქალაქო სექტორის დეზინფორმაციის და დისკრედიტაციის კამპანიაში არ იყო ჩართული. ზოგიერთი სამოქალაქო სექტორის წარმომადგენელი ნეგატიურ კონტექსტში ფიგურირებდა ასევე მმართველი პარტიის ოფიციალურ საარჩევნო რეკლამაში.

წინასაარჩევნო პერიოდი მასიური დეზინფორმაციის კამპანიის ფონზე მიმდინარეობდა. პრაქტიკულად მთელი სახელმწიფო მანქანა და ხელისუფლების მიერ კონტროლირებული და მართული პროპაგანდისტული საშუალებები მმართველი პარტიის საარჩევნო მიზნებს ემსახურებოდა. ამ პროცესში, ამა თუ იმ ფორმით და მასშტაბით მონაწილეობდნენ არა მხოლოდ საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლების დაწესებულებები, არამედ სასამართლო ხელისუფლება და ე.წ. დამოუკიდებელი ინსტიტუტებიც - ცენტრალური საარჩევნო კომისია, კომუნიკაციების კომისია და ანტიკორუფციული ბიურო.

ადმინისტრაციული რესურსის მმართველი პარტიის საარჩევნო მიზნებისათვის გამოყენება წინასაარჩევნო პერიოდისთვის დამახასიათებელი ტენდენცია იყო. ტრადიციულად ადგილი ჰქონდა სამართლებრივი, ინსტიტუციური და ფინანსური ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენებას. არათანაბარი იყო კამპანიის და ზოგადად პარტიების დაფინანსების მასშტაბებიც, განსაკუთრებით თუ ათვლის წერტილად მიმდინარე წლის დასაწყისს ავიღებთ.

ხელისუფლებისადმი კრიტიკულად განწყობილი მედია ხელისუფლების მხრიდან მუდმივი თავდასხმების სამიზნე იყო. კომუნიკაციების კომისია ამაოდ ცდილობდა ნეიტრალურობის ფასადის შექმნას, რადგან, უმეტესწილად, იგი უკანონოდ და დაუსაბუთებლად სწორედ ხელისუფლებისადმი კრიტიკულად განწყობილ სამაუწყებლო კომპანიებს აჯარიმებდა, ხოლო, ხელისუფლების პროპაგანდისტული არხების დაჯარიმების რამდენიმე შემთხვევა საერთო სურათს არ ცვლიდა.

საარჩევნო პერიოდში მედიაზე წვდომა საარჩევნო სუბიექტებისათვისაც მკვეთრად უთანასწორო იყო. სახელისუფლებო რედაქციის მქონე მედია საშუალებები დახურული იყო ოპოზიციური პარტიებისა და სამოქალაქო საზოგადოებისათვის. ამას ემატება

ისიც, რომ მმართველი პარტიის წევრები კრიტიკულ მედია-საშუალებებს არ სტუმრობდნენ, რამაც დააზიანა ამომრჩევლის ჯეროვანი ინფორმირების პროცესი.

2024 წლის აპრილში „უცხოური გავლენის გამჭვირვალობის შესახებ კანონის („რუსული კანონი“) მიღებით საქართველოს ხელისუფლება ღიად დაუპირისპირდა ყველა იმ ძირეულ პრინციპს და ღირებულებას, რომელსაც ეყრდნობა ევროკავშირი. ამით ხელისუფლებამ მიაღწია იმას, რომ ევროკავშირმა საქართველოს ევროკავშირში ინტეგრაციის პროცესი დე-ფაქტო შეჩერებულად [გამოაცხადა](#).

1. საარჩევნო კანონმდებლობის შეფასება

1.1 ევროკავშირის რეკომენდაციები საქართველოს მიმართ

არჩევნებთან დაკავშირებით

2023 წლის 15 დეკემბერს საქართველომ ევროკავშირის წევრობის კანდიდატი ქვეყნის სტატუსი მიიღო იმ დათქმით, რომ ქვეყანა შეასრულებდა ევროკომისიის მიერ განსაზღვრულ 9 ნაბიჯს. არჩევნებთან დაკავშირებით ევროკომისია ითხოვდა თავისუფალი, სამართლიანი და კონკურენტული საარჩევნო პროცესის უზრუნველყოფას და ეუთო/ოდირის რეკომენდაციების სრულად შესრულებას.

საქართველოს ხელისუფლებამ არაფერი იღონა იმისთვის, რომ ეს სტანდარტები შესრულებულიყო. პირიქით, ყველაფერი, რაც ხელისუფლებამ 2023 წლის 15 დეკემბრის შემდეგ განახორციელა, ევროკავშირის 9 ნაბიჯის საწინააღმდეგო მიმართულებით მიღებულ ზომებს წარმოადგენდა.

1.2 “რუსული კანონის” მიღება

მიუხედავად იმისა, რომ ხელისუფლებას დღემდე არ მიუმართავს ადმინისტრაციული ზომებისათვის, რომლებიც სამოქალაქო საზოგადოების რომელიმე წარმომადგენლის მიმართ “რუსული კანონით” გათვალისწინებული რეპრესიული მექანიზმების გამოყენებისკენ იქნებოდა მიმართული, ამ კანონმა და მასთან დაკავშირებულმა პროცესებმა მაინც სერიოზული დადი დაასვა მიმდინარე საარჩევნო პროცესებს. ქვეყანაში პოლიტიკურ ძალებს შორის პოლარიზაციამ პიკს მიაღწია; გარდა ამისა, შეიქმნა შფოთისა და გაურკვევლობის ატმოსფერო, რომ არაფერი ვთქვათ ფიზიკურ და მორალურ ტკივილსა და განცდებზე, რომლებიც “რუსული კანონის” წინააღმდეგ მშვიდობიანად გამოსულმა ასობით საქართველოს მოქალაქემ და მათმა ახლობლებმა სახელმწიფოს და მის მიერ მობილიზებული ჯგუფების ძალადობრივი აქტების შედეგად მიიღეს.

“რუსული კანონის” მიღება არ ყოფილა ერთადერთი ანტიდემოკრატიული საკანონმდებლო ზომა, რომელიც ხელისუფლებამ მიმდინარე საარჩევნო წელს განახორციელა. როგორც ქვემოთ არის აღწერილი, მიღებულ იქნა სხვა ცვლილებებიც მოქმედ კანონმდებლობაში, რომლებმაც საარჩევნო კანონმდებლობა მკვეთრად გააუარესა. მათი საერთო მიზანი საარჩევნო კანონმდებლობის მმართველი პარტიის ინტერესებზე მორგება იყო.

1.3 ცვლილება ცესკოს დაკომპლექტების წესში

2024 წლის თებერვალსა და მარტში პარლამენტმა მეორე და მესამე მოსმენით მიიღო ცვლილებები საარჩევნო კანონმდებლობაში, რომლითაც ცესკოს დაკომპლექტების

წესი კიდევ ერთხელ შეიცვალა. აღნიშნულ კანონს საქართველოს პრეზიდენტმა ვეტო დაადო, რომელიც პარლამენტის მიერ დაძლეულ იქნა. ცვლილებებმა მმართველ პარტიას მისცა შესაძლებლობა, ფორმალობად ქცეული ხმათა 3/5-ის უმრავლესობის ჩავარდნის შემთხვევაში, 76 ხმის უმრავლესობით, მხოლოდ საკუთარი შეხედულებისამებრ და ოპოზიციის აზრის გაუთვალისწინებლად აერჩია ცესკოს თავმჯდომარე და სხვა, ე.წ. „პროფესიული ნიშნით“ შერჩეული წევრები. იმავე ცვლილებებით, საქართველოს პრეზიდენტს ჩამოერთვა აღნიშნული კვორუმის უქონლობის პირობებში ცესკოს წევრების დანიშვნის უფლებამოსილება და იგი პარლამენტის თავმჯდომარეს გადაეცა. ასევე, გაუქმდა ცესკოს თავმჯდომარის მოადგილის თანამდებობა, რომელიც სპეციალურად ოპოზიციის წარმომადგენლისთვის იყო განკუთვნილი.

აღნიშნულ ცვლილებებზე ვენეციის კომისიას და ეუთო/ოდირს მწვავე კრიტიკული მოსაზრებები და [რეკომენდაციები](#) ჰქონდა გამოთქმული, რომელთაგან, საბოლოო ჯამში, საქართველოს ხელისუფლების მიერ არცერთი იქნა გათვალისწინებული.

2024 წლის აპრილში სწორედ აღნიშნული ცვლილებების საფუძველზე, 85 ხმით, იქნა არჩეული ცესკოს თავმჯდომარის თანამდებობაზე გიორგი კალანდარიშვილი. ამავე წესით იქნა არჩეული ცესკოს რამდენიმე სხვა წევრიც.

1.4 გენდერული კვოტების გაუქმება

პრობლემური იყო 2024 წლის აპრილში გენდერული კვოტის გაუქმებაც, რომელიც პარტია “გირჩის” ინიციატივა იყო, რომელიც “ქართული ოცნების” მხარდაჭერით იქნა მიღებული. პრეზიდენტმა ამ შემთხვევაშიც ვეტოს უფლება გამოიყენა, რომელიც

პარლამენტმა ამჯერადაც დაძლია. საკანონმდებლო ცვლილების თანახმად, საქართველოს საარჩევნო კოდექსში გაუქმდა სავალდებულო გენდერული კვოტა პარლამენტსა და ადგილობრივ თვითმმართველობის ორგანოებში, ხოლო, “მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ” ორგანულ კანონში ასევე გაუქმდა საბიუჯეტო დაფინანსებაზე 30% დანამატი ქალთა პოლიტიკაში მონაწილეობის გაზრდისა და პარტიებში ქალთა ორგანიზაციების გაძლიერებისათვის. საკანონმდებლო პაკეტი, რომელსაც, ვენეციის კომისიის [კრიტიკა](#) მოჰყვა, დაჩქარებული წესით იქნა განხილული და მიღებული.

გენდერული თანასწორობის მიღწევა ევროპული პერსპექტივის მინიჭებისას, ევროკომისიის მიერ საქართველოსთვის განსაზღვრულ 12 პირობათაგან ერთ-ერთი პირობა იყო. სავალდებულო გენდერული კვოტირება, როგორც დროებითი ნორმა თანასწორობის მისაღწევად, წარმოადგენს ევროპის ქვეყნებში დამკვიდრებულ საუკეთესო პრაქტიკას და მისი შემოღება საქართველოში დადებითად შეფასდა არაერთი საერთაშორისო ორგანიზაციის მიერ. გენდერული კვოტირების გაუქმება უკან გადადგმული ნაბიჯია პოლიტიკურ ცხოვრებაში ქალთა მონაწილეობის გასაზრდელად და ქვეყნის კანონმდებლობის ევროკავშირთან დაახლოების კუთხით.

1.5 “დელეგაციების” ინსტიტუტის შემოღება

2024 წლის მაისში პარლამენტმა საარჩევნო კოდექსში კიდევ ერთი ცვლილება შეიტანა, რომლის თანახმად, პარტიას მიეცა უფლება საპარლამენტო სიაში შეყვანილი პირი საარჩევნო ოლქის ტერიტორიაზე რეგისტრირებულ ამომრჩეველთა დელეგატად განსაზღვროს. ამ ცვლილების მიზანი ის იყო, რომ ყოფილი მაჟორიტარი დეპუტატების იდეა ახლა უკვე ე.წ. დელეგატებით ყოფილიყო ჩანაცვლებული, რათა მმართველ

პარტიას მისცემოდა შესაძლებლობა, რეგიონებში საკუთარი თავის ასოცირება მოეხდინა გარკვეული ლოკალური გავლენების მექანე პირებთან. მათ ხშირად ადგილობრივ “ფეოდალებს” უწოდებენ ხოლმე და მათ ხელთ არსებული ფინანსური თუ სხვა რესურსების გამო ისინი მოსახლეობაში მეტნაკლები მხარდაჭერით სარგებლობენ.

რადგან ოპოზიციური პარტიების განკარგულებაში ასეთი პირები პრაქტიკულად არ არიან - ისინი, თავიანთი ბუნებიდან გამომდინარე, ყოველთვის ხელისუფლებაში მყოფი ძალის მხარეს დგანან ხოლმე - ცხადია, რომ ეს ცვლილება ექსკლუზიურად მმართველი პარტიის სასარგებლოდ იმუშავებს.

1.6 საერთაშორისო სტანდარტები, რომელთა დახლვევითაც იქნა

მიღებული ზემოაღნიშნული საკანონმდებლო ცვლილებები

ყველა ზემოაღნიშნული ცვლილება “ქართული ოცნების” მიერ კონტროლირებული პარლამენტის მიერ ოპოზიციურ პარტიებთან და სამოქალაქო საზოგადოებასთან წინასწარი კონსულტაციების გარეშე იქნა მიღებული, რაც ეწინააღმდეგება საერთაშორისოდ აღიარებულ პრინციპს, რომ საარჩევნო კანონმდებლობაში ნებისმიერი ცვლილება, სხვა მოთხოვნებთან ერთად, უნდა აკმაყოფილებდეს მოთხოვნას, რომ ის ფართო კონსენსუსის საფუძველზე უნდა იქნეს [მიღებული](#).

საერთაშორისოდ აღიარებული სტანდარტი - რომელსაც ვენეციის კომისია განამტკიცებს - საარჩევნო კანონმდებლობა [სტაბილური](#) უნდა იყოს და ხშირ ცვლილებებს არ უნდა ექვემდებარებოდეს, განსაკუთრებით საარჩევნო წელს.

მმართველი პარტიის საკანონმდებლო პოლიტიკა მიმდინარე წელს ამ პრინციპთან პირდაპირ წინააღმდეგობაში მოდის.

1.7 ეუთო/ოდიხის დღემდე შეუსრულებელი ხეკომენდაციები

ამასთანავე, საარჩევნო კანონმდებლობა ჯერ კიდევ მოითხოვს გაუმჯობესებას რიგი მიმართულებებით, რომლებიც ეუთო/ოდირმა წლების წინ დაადგინა და, რომლებთან მიმართებაშიც ხელისუფლებას წლების განმავლობაში არაფერი გაუკეთებია:

- საარჩევნო ადმინისტრაციის დაკომპლექტების წესის შეცვლა ერთი პარტიის დომინაციის აღსაკვეთად;
- ადმინისტრაციული რესურსების ბოროტად გამოყენებასთან საბრძოლველად სამართლებრივი და ინსტიტუციური ჩარჩოს გაუმჯობესება;
- მაღალი რანგის თანამდებობის პირების, მათ შორის, მერების მიერ წინასაარჩევნო კამპანიაში მონაწილეობის რეგულირება;
- საარჩევნო კომისიების მხრიდან საჩივრების სათანადოდ განხილვის უზრუნველყოფა;
- შესაბამისი უწყებების მხრიდან სწრაფი და ქმედითი ზომების მიღება დაშინების, იძულების და ხმების მოსყიდვის შესახებ ბრალდებების გამოსაძიებლად და სხვ.

2. საჯარო-პირვალ ორგანიზაციის საზოგადოება

2.1 მცხუდი გახეშო

უკანასკნელი წლების განმავლობაში საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოება მმართველი პარტიის წარმომადგენლების და ხელისუფლების ნარატივების გამავრცელებელი პროპაგანდისტული მედიასაშუალებების მუდმივი თავდასხმების ობიექტი იყო. თუმცა, ქართული სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებისთვის სამუშაო სივრცის მნიშვნელოვნად შეზღუდვა 2024 წლის გაზაფხულზე - “რუსული კანონის” ხელშეორედ ინიცირების მომენტიდან დაიწყო. სამოქალაქო საზოგადოების ლიდერები და აქტივისტები, ონლაინ რეჟიმში დისკრედიტაციის პარალელურად, რეალურ ცხოვრებაშიც გახდნენ ვერბალური და ფიზიკური თავდასხმების სამიზნე, ისევე, როგორც – სატელეფონო მუქარებისა და კერძო საკუთრების ვანდალიზმის მსხვერპლი.

წინასაარჩევნო კამპანიას ფონად ხელოვნურად შექმნილი მტრული გარემო სდევდა თან. მთელი წინასაარჩევნო კამპანიის პერიოდში ხელისუფლება გამუდმებით ცდილობდა კაპიტალის მოპოვებას შეთქმულების თეორიაზე, რომ თითქოს საქართველოში არჩევნების შემდგომ რევოლუციური პროცესები განვითარდებოდა, რაშიც ბრალს დასავლეთსა და არასამთავრობო ორგანიზაციებს სდებდა. აღნიშნული შეთქმულების თეორიის ცრუ საბუთად ის სხვადასხვა დროს სხვადასხვა ქვეყნებში მომხდარ ფერად რევოლუციებს იშველიებდა და მსგავსი სცენარის საქართველოში გამეორების ყალბ მოლოდინებს ქმნიდა.

არასამთავრობო ორგანიზაციების წინააღმდეგ გამოიყენებოდა მკვეთრად ნეგატიური, აგრესიული და ზიზღის შემცველი რიტორიკა. ვრცელდებოდა უსაფუძვლო

ბრალდებები, რომ თითქოს ისინი ეწინააღმდეგებიან გამჭვირვალობის პრინციპს, ასრულებენ დონორების დავალებებს და მოქმედებენ საქართველოს ინტერესების წინააღმდეგ.

წინასაარჩევნო პერიოდში სამოქალაქო სადამკვირვებლო ორგანიზაციების მიმართ არსებითად მტრული გარემო იყო შექმნილი ხელისუფლების მხარდამჭერი პროპაგანდისტული მაუწყებლების, ონლაინ გამოცემებისა და ანონიმური სოციალური მედია გვერდების თუ ანგარიშების მიერაც. მათი სიუჟეტები, პოსტები, სტატიები ძირითადად სადამკვირვებლო ორგანიზაციების დისკრედიტაციის მიზანს ემსახურებოდა და მკაფიოდ პერსონიფიცირებული ხასიათი ჰქონდა. კოორდინირებული დებინფორმაციული და მანიპულაციური თავდასხმების სამიზნე განსაკუთრებით ქალი სამოქალაქო ლიდერები – ნინო ლომჯარია და ეკა გიგაური იყვნენ, რომელთა წინააღმდეგ დისკრედიტაციის კამპანიას განგრძობითი, მკვეთრად ორგანიზებული და დაგეგმილი ხასიათი ჰქონდა და სახელისუფლებო პარტიის რიტორიკის გაგრძელება იყო.

მომზადებული შინაარსები ძირითად მიზნად ისახავდა შეთქმულების თეორიების ტირაჟირებას, რომლის მიზანი სამოქალაქო ორგანიზაციების, კრიტიკული მედია საშუალებების, პრეზიდენტისა და ოპოზიციური პარტიების „გარედან მართულ“ ერთიან ძალად წარმოჩენა იყო.

წინასაარჩევნო პერიოდში მიმდინარეობდა აქტიური ცილისმწამებლური და სიძულვილის კამპანია ადგილობრივი დამკვირვებელი ორგანიზაციებისა და მათი ხელმძღვანელების მიმართ. ამ მხრივ, გამოირჩა “ქართული ოცნების” სარეკლამო რგოლი, რომელიც არაეთიკურ და შეცდომაში შემყვან კონტექსტში წარმოაჩენს სამოქალაქო საზოგადოების რამდენიმე ლიდერს. გარდა ამისა, ოქტომბერში

ანონიმური ავტორის მიერ, რომელიც სავარაუდოდ “ქართულ ოცნებასთან არის დაკავშირებული, შეიქმნა ახალი ვებგვერდი, სახელწოდებით „USAმშობლო“, რომელიც სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებს შეურაცხმყოფელ კონტექსტში წარმოაჩენს.

წინასაარჩევნო პერიოდში, “იმედზე”, “პოსტივიზე”, “რუსთავი 2“-ზე და საზოგადოებრივ მაუწყებელზე ქართული სამოქალაქო ორგანიზაციების წინააღმდეგ, მათი ღირსებისა და რეპუტაციის შემლახველი, სულ მცირე, 146 მასალა მომზადდა, რომლებიც დღის განმავლობაში საინფორმაციო გადაცემებში რამდენჯერმე მეორდებოდა. მათ შორის, საზოგადოებრივ მაუწყებელზე მომზადებული სიუჟეტები შედარებით ნეიტრალური იყო, ვიდრე დანარჩენ სამ არხზე გასული მასალები. გარდა ამისა, იმავე შინაარსის სიუჟეტები და მადისკრედიტირებელი „ქარდები“ სატელევიზიო მედია საშუალებების სოციალურ პლატფორმებზე ხშირად დასპონსორებული პოსტების სახით ქვეყნდებოდა. “მეტა“-ს პოლიტიკური რეკლამების ბიბლიოთეკის მონაცემების მიხედვით, მათი დასპონსორებისთვის “იმედმა“ და „პოსტივიმ“ 3000-დან 10 623 აშშ დოლარამდე ოდენობის ხარჯი გასწიეს.

ჯამში, 27 აგვისტოდან 16 ოქტომბრის ჩათვლით, ტელეკომპანია “იმედმა“ 251, ხოლო, “პოსტივიმ“ (“POSTV-ანალიტიკა“ და “POSTV-ახალი ამბები“) 1354 დასპონსორებული პოსტი განათავსეს, რომლებიც ერთი მხრივ, პარტია „ქართული ოცნების“ წინასაარჩევნო კამპანიის მხარდაჭერას, ხოლო, მეორე მხრივ, ოპოზიციის, პრეზიდენტის, სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების, ევროატლანტიკური ინსტიტუტებისა და დასავლელი ლიდერების დისკრედიტაციას ემსახურებოდა.

2.2 ანტიკორუფციული ბიუროს ჩავახდენილი მცდელობა ხელი შეეშადა

სამოქალაქო საზოგადოების სადამკვირვებლო მისიის მუშაობისთვის

ერთ ხანს, სამოქალაქო საზოგადოების შევიწროვებაში მონაწილეობა, სავარაუდოდ ხელისუფლების დავალებით, ანტიკორუფციულმა ბიურომაც სცადა, როდესაც 2024 წლის 24 სექტემბერს, ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსმა - რაჟდენ კუპრაშვილმა გამოსცა [გადაწყვეტილება](#) “საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს” და მისი აღმასრულებელი დირექტორის - ეკა გიგაურის “განცხადებული საარჩევნო მიზნების” მქონე სუბიექტებად ცნობის შესახებ.

ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის უკანონო გადაწყვეტილების პასუხად “საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველომ” გაავრცელა [განცხადება](#), რომ ის არ აღიარებდა აბსოლუტურად უკანონოდ მინიჭებულ სტატუსს, რადგან არც ორგანიზაცია და არც მისი აღმასრულებელი დირექტორი არჩევნებში არ იყრიდა კენჭს. ორგანიზაციის შეფასებით, ხელისუფლების მიერ მიღებული ეს გადაწყვეტილება ორგანიზაციის მიერ დაანონსებული კოალიციური დაკვირვებისა და სადამკვირვებლო მისიის „ჩემი ხმა“ წინააღმდეგ გადადგმული ნაბიჯი იყო. შექმნილი ვითარებიდან გამომდინარე, ორგანიზაციამ განაცხადა, რომ პირველად თავისი არსებობის ისტორიაში იგი ვერ შეასრულებდა არჩევნებზე დამკვირვებელი ორგანიზაციის მოვალეობებს.

“საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს” ასეთი პასუხი ხელისუფლებისთვის, როგორც ჩანს, მოულოდნელი აღმოჩნდა. ხელისუფლებამ, როგორც ჩანს, გააცნობიერა, რომ ასეთი ნაბიჯებით არჩევნების ლეგიტიმურობის საკითხი უკვე წინასაარჩევნო პერიოდში დადგებოდა. ამიტომაც პრემიერ-მინისტრმა ირაკლი კობახიძემ, მართალია, “სამართლებრივი” თვალსაზრისით მოუწონა

ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსს მიღებული გადაწყვეტილება, “მიზანშეწონილობის” მოსაზრებით, მას გადაწყვეტილების გაუქმებისკენ მოუწოდა, რაც ანტიკორუფციული ბიუროს ხელმძღვანელის მიერ დაუყოვნებლივ იქნა [შესრულებული](#).

უნდა აღინიშნოს, რომ მცირეხნიანი მოქმედების ვადის მიუხედავად, გაუქმებულმა გადაწყვეტილებამ მაინც იქონია უარყოფითო გავლენა წინასაარჩევნო პერიოდში “საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს” საქმიანობაზე. ნაცვლად იმისა, რომ სადამკვირვებლო მისიის საკითხებზე მუშაობით ყოფილიყო დაკავებული, ორგანიზაცია ერთი კვირის განმავლობაში ამ უაკნონო გადაწყვეტილების წინააღმდეგ სამართლებრივი სტრატეგიის დაგეგმვასა და განხორციელებაზე იყო კონცენტრირებული, რამაც სერიოზულად შეაფერხა ისედაც ხანმოკლე წინასაარჩევნო პერიოდში დაგეგმილი სადამკვირვებლო ღონისძიებების განხორციელება.

3. ცენტრალური საარჩევნო კომისია

3.1 ცესკოს საქმიანობის დადებითი მხახე

ამომრჩევლების ინფორმირების კუთხით, ცესკოს მუშაობა წინასაარჩევნო პერიოდში დადებითად შეიძლება შეფასდეს. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იმის გათვალისწინებით, რომ ელექტრონული ხმების დათვლის სისტემის გამო ხმის მიცემის პროცედურები ამ არჩევნებზე, ყველა წინამორბედ არჩევნებთან შედარებით შეცვლილია. ცესკო მაქსიმალურად ცდილობდა პროცედურულ სიახლეებზე ამომრჩევლებისთვის ინფორმაციის მიწოდებას. გარდა ამისა, ცესკომ დამკვირვებლ

ორგანიზაციებს შესთავაზა ტრენინგი არჩევნების დღეს ელექტრონული ტექნოლოგიების მუშაობასთან დაკავშირებით.

დადებითად უნდა შეფასდეს ისიც, რომ სადამკვირვებლო ორგანიზაციებს არ შექმნიათ პრობლემა როგორც ორგანიზაციების რეგისტრაციის, ისე უშუალოდ დამკვირვებლების რეგისტრაციის კუთხით.

აღსანიშნავია ცესკოს მიერ მიღებულ გადაწყვეტილება სპეციალურ საარჩევნო სიაში შეყვანა საზღვარგარეთ მყოფი საქართველოს ის მოქალაქეები, რომელთა რეგისტრაციის მისამართიც საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიაზეა ან გაურკვეველია. დადასტურდა, რომ როგორც სადამკვირვებლო მისია - „ჩემი ხმა“ აცხადებდა, აღნიშული საკითხის მოგვარება ცესკოს ნორმატიული აქტის საფუძელზე შეეძლო, რასაც ცესკო დიდი ხნის განმავლობაში უარყოფდა და მიზეზად კანონის მოთხოვნებს იშველიებდა.

3.2 ცესკოს პირობებატუხი გადაწყვეტილებები

სამწუხაროდ, საქართველოს პრეზიდენტის, პოლიტიკური პარტიების, სამოქალაქო საზოგადოებისა და უცხოეთში მცხოვრები საქართველოს მოქალაქეების დაჟინებული მოთხოვნების მიუხედავად, ცესკომ საარჩევნო კოდექსის ნორმებს გაუმართლებლად ვიწრო ინტერპრეტაცია მისცა და საარჩევნო უბნები მხოლოდ იმ ქალაქებში გახსნა, სადაც საკონსულო/დიპლომატიური წარმომადგენლობებია განთავსებული. ძალიან დიდი დისტანციის და არასაკმარისი რაოდენობით შექმნილი უბნების გამო, ემიგრანტების დიდი ნაწილისთვის სერიოზულ გამოწვევად რჩება შორ მანძილზე გამოცხადება და არჩევნებში მონაწილეობა. კოალიცია მიიჩნევს, რომ ცესკოსა და

საგარეო საქმეთა სამინისტროს ნებისა და სათანადო კოორდინაციის შემთხვევაში შესაძლებელი იყო დამატებით საარჩევნო უბნების გახსნა იმ ქალაქებში, სადაც რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით ქართველი ემიგრანტების რაოდენობა მაღალია, რაც ოპტიმალურად გადაჭრიდა მათთვის გეოგრაფიულ და სხვა სახის ბარიერებს.

პრობლემური იყო ცესკოს მიერ, საქართველოს საარჩევნო კოდექსის შესაბამისი ნორმების დარღვევით, საარჩევნო უბანზე კომისიის წევრების ფუნქციების წილისყრით განაწილების წესის შეცვლა. კერძოდ, 2024 წლის 16 აგვისტოს ცესკომ მიიღო [დადგენილება](#), რომლის თანახმადაც, საარჩევნო უბანზე კომისიის წევრებს შორის ფუნქციების გასანაწილებელი წილისყრა არჩევნების დღის ნაცვლად, არჩევნებამდე 7 დღით ადრე გადმოიტანეს. ეს ცვლილება აზიანებს საარჩევნო პროცესის გამჭვირვალობას და, როგორც უკვე აღინიშნა, ეწინააღმდეგება საარჩევნო კოდექსს. საარჩევნო უბანზე ფუნქციების გასანაწილებელი წილისყრა წყვეტს თუ რომელმა კომისიის წევრმა რა ფუნქცია უნდა შეასრულოს კენჭისყრის დღეს. მანამდე მოქმედი წესით ზემოაღნიშნული პროცედურა არჩევნების დღის დილის 7:00 საათიდან 8:00 საათამდე პერიოდში იმართებოდა. შესაბამისად, ამ პროცედურას აკვირდებოდა ყველა ჩართული მხარე, ვისაც არჩევნების დღეს საარჩევნო უბანზე ყოფნის უფლება აქვს: ადგილობრივი და საერთაშორისო დამკვირვებლები, მედიების და პოლიტიკური პარტიების წარმომადგენლები. ეს უზრუნველყოფდა წილისყრის პროცესზე სრულყოფილ დაკვირვებას ყველა საარჩევნო უბანზე. აღნიშნული წესის ცვლილებამ გამოიწვია ის, რომ კომისიის წევრებს შორის ფუნქციების განაწილების პროცესს, ბევრი სადამკვირვებლო ორგანიზაცია ვერ დააკვირდა.

2024 წლის 12 სექტემბერს “საქართველოს ევროპულმა ორბიტამ” ცესკოს მიმართა [საჩივრით](#) პ/გ “ქართული ოცნება - დემოკრატიული საქართველოს” წინასაარჩევნო [რეკლამასთან](#) დაკავშირებით, რომელშიც სადამკვირვებლო ორგანიზაციების –

“საქართველოს ევროპული ორბიტისა” და “საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს” ხელმძღვანელების გამოსახულებები, სხვა პირებთან ერთად, გამოიყენეს მტრობის გაღვივებისა და სიძულვილის შემცველ კონტექსტში, რაც საარჩევნო კოდექსის თანახმად, აკრძალულ საარჩევნო კამპანიას წარმოადგენს.

ცესკოს თავმჯდომარემ მხარეთა მონაწილეობით განხილვის გარეშე გადაწყვიტა აღნიშნული საჩივარი და დასაბუთების გარეშე დაშვებულ [აგიტაციად](#) მიიჩნია პ/გ „ქართული ოცნება - დემოკრატიული საქართველოს“ მიერ წინასაარჩევნოდ გამოქვეყნებული მტრობისა და სიძულვილის გამაღვივებელი ვიდეორგოლები, მიუხედავად იმისა, რომ ისინი პირდაპირ ეწინააღმდეგება საარჩევნო კოდექსის 45-ე მუხლის მე-3 პუნქტით დადგენილ მოთხოვნებს, შეუთავსებელია დემოკრატიულ სტანდარტებთან და საფრთხეს უქმნის მშვიდობიან სოციალურ თანაარსებობას.

ცესკოს ამგვარი, კანონის მოთხოვნებთან შეუსაბამო გადაწყვეტილებები ზიანს აყენებს მის, როგორც დამოუკიდებელი და საარჩევნო ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი ორგანოს რეპუტაციას.

4. ადმინისტრაციული რესურსის საარჩევნო მიზნით გამოყენება

4.1 მმართველ პატივსა და სახელმწიფოს შიხის წაშლილი ზღვაი

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს“ დაკვირვებამ [აჩვენა](#), რომ 26 ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნებისთვის ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენება იმ პირობებში, როცა ზღვარი მმართველ პარტიასა და სახელმწიფო ინსტიტუტებს შორის ფაქტიურად წაშლილია, მნიშვნელოვან პრობლემას წარმოადგენს სამართლიანი საარჩევნო გარემოსათვის.

მთავარ გამოწვევებს შორისაა: გაუარესებული კანონმდებლობა, მათ შორის საარჩევნო გარემოზე “რუსული კანონის” ნეგატიური გავლენა; ანტიკორუფციული ბიუროსა და კომუნიკაციების კომისიის სამოქალაქო საზოგადოებისა და კრიტიკული მაუწყებლების შევიწროვებისთვის გამოყენება; ოპოზიციის წარმომადგენლებზე თავდასხმის ფაქტები და მათი არაეფექტური გამოძიება; ამომრჩევლების, მათ შორის საჯარო მოხელეების ნებაზე მუქარით, დაშინებით, პერსონალური მონაცემების უკანონო შეგროვებით, პირადობის მოწმობების ჩამორთმევით ზემოქმედება; მმართველი პარტიის მიერ საბიუჯეტო ორგანიზაციების თანამშრომელთა საარჩევნო კამპანიისთვის მასშტაბური მობილიზება, საბიუჯეტო პროგრამების ვიწროპარტიული მიზნით გამოყენება და სხვა მანკიერი ტენდენციები.

2024 წლის 1 ივლისიდან 15 ოქტომბრამდე დაკვირვებამ შემდეგი მიგნებები გამოკვეთა:

4.2 სამახოთღებო ადმინისტრაციული ხესუხების საარჩევნო

მიზნით გამოყენება

ზემოთ, ამ ანგარიშის პირველ თავში, სახელწოდებით “არსებული კანონმდებლობის შეფასება”, დეტალურად იქნა აღწერილი ის საკანონმდებლო ზომები, რომლებიც ხელისუფლებამ მიიღო მმართველი პარტიის საარჩევნო მიზნების მხარდასაჭერად. კიდევ ერთხელ მოკლედ ჩამოვთვლით ამ ზომებს:

“რუსული კანონის” მიღება: 2024 წლის აპრილში ხელისუფლებამ ხელმეორედ მოახდინა წინა წელს ჩაგდებული საკანონმდებლო ინიციატივის - ე.წ. “უცხოური გავლენის გამჭვირვალობის შესახებ” კანონის (“რუსული კანონის”) ინიცირება.

კანონის მიღებასთან დაკავშირებულმა მოვლენებმა დაღი დაასვა საარჩევნო პროცესებსაც.

ცესკოს დაკომპლექტების წესის შეცვლა: 2024 წლის გაზაფხულზე პარლამენტმა მიიღო ცვლილებები საარჩევნო კანონმდებლობაში, რომლითაც ცესკოს დაკომპლექტების წესი შეიცვალა. ცვლილებებმა მმართველ პარტიას მისცა შესაძლებლობა, 76 ხმის უმრავლესობით, მაშასადამე მხოლოდ საკუთარი შეხედულებისამებრ აერჩია ცესკოს თავმჯდომარე და სხვა, ე.წ. პროფესიული ნიშნით შერჩეული წევრები.

გენდერული კვოტის გაუქმება: 2024 წლის აპრილში განხორციელებული კიდეც ერთი საკანონმდებლო ცვლილებით გაუქმდა სავალდებულო გენდერული კვოტა პარლამენტსა და ადგილობრივ თვითმმართველობის ორგანოებში.

ანტიკორუფციული ბიუროს უფლებამოსილებების გაფართოვება: 2024 წლის ზაფხულში ხელისუფლებამ რამდენიმე ცვლილება შეიტანა “მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ” საქართველოს ორგანულ კანონში, რითაც ანტიკორუფციულ ბიუროს დამატებითი უფლებამოსილებები მიანიჭა.

“დელეგატების” ინსტიტუტის შემოღება: 2024 წლის მაისში პარლამენტმა საარჩევნო კოდექსში კიდეც ერთი ცვლილება შეიტანა, რომლის თანახმად, პარტიას მიეცა უფლება, საპარლამენტო სიაში შეყვანილი პირი საარჩევნო ოლქის ტერიტორიაზე რეგისტრირებულ ამომრჩეველთა “დელეგატად” გაამწესოს.

საუბნო კომისიის წევრების ფუნქციების განაწილების კენჭისყრა: 2024 წლის 16 აგვისტოს ცესკომ მიიღო დადგენილება, რომლის თანახმადაც საარჩევნო უბანზე კომისიის წევრებს შორის ფუნქციის გადასანაწილებელი წილისყრა არჩევნების დღის ნაცვლად, არჩევნებამდე 7 დღით ადრე ჩატარდება.

მშვიდობიანი დემონსტრანტების სასტიკ დარბევაში მხილებული “ხარებას” ჩაბმა საარჩევნო პროცესებში თითქოსდა არჩევნების დღეს უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით: 2024 წლის 30 სექტემბერს შინაგან საქმეთა მინისტრმა გამოსცა ბრძანება, რომლის თანახმად, საქართველოს რეგიონებში და თბილისში იქმნება ე.წ. „ტერიტორიული ჯგუფები“, რომელთა დაკომპლექტებაში მონაწილეობას მიიღებს აშშ-ის სახაზინო დეპარტამენტის მიერ ადამიანის უფლებების სერიოზული დარღვევების გამო სანქცირებული ზვიად ხარაზიშვილი (“ხარება”).

საარჩევნო კანონმდებლობის არასტაბილურობა: მთლიანობაში, საარჩევნო წელს ხელისუფლების აქტიური საკანონმდებლო პოლიტიკა მანამდე არსებული საკანონმდებლო სტანდარტების გაუარესების მიმართულებით უხეშად არღვევს აღიარებულ საერთაშორისო სტანდარტებს, რომელთა თანახმად, საარჩევნო კანონმდებლობაში ნებისმიერი ცვლილება ფართო კონსენსუსს უნდა ეფუძნებოდეს; საარჩევნო კანონმდებლობა სტაბილური უნდა იყოს და, განსაკუთრებით არჩევნებამდე ერთი წლის განმავლობაში, ხშირ ცვლილებებს არ უნდა ექვემდებარებოდეს.

4.3 აღსიხედებითი ადმინისტრაციული ხესუხსების საარჩევნო მიზნით გამოყენება

ე.წ. დამოუკიდებელი ინსტიტუტების უკანონო გადაწყვეტილებები: წინასაარჩევნო პერიოდში ხელისუფლებისადმი ლოიალობით თავი გამოიჩინეს ე.წ. დამოუკიდებელმა ინსტიტუტებმა - ანტიკორუფციულმა ბიურომ და კომუნიკაციების კომისიამ, რომელთა გადაწყვეტილებები, სავარაუდოდ ხელისუფლების დავალებით, სამოქალაქო

საზოგადოებისა და ხელისუფლებისადმი კრიტიკულად განწყობილი მაუწყებლების შევიწროვებისკენ იყო მიმართული.

ანტიკორუფციული ბიუროს უკანონო გადაწყვეტილება: როგორც ზემოთ უკვე აღვნიშნეთ, ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის გადაწყვეტილება სადამკვირვებლო ორგანიზაცია “საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს” და მისი აღმასრულებელი დირექტორის - ეკა გიგაურის “განცხადებული საარჩევნო მიზნების” მქონე სუბიექტებად ცნობის შესახებ იყო ხელისუფლების ჩავარდნილი მცდელობა, აღეკვეთა დამკვირვებელი ორგანიზაციის მონაწილეობა არჩევნებზე დაკვირვების პროცესში და, ამით, ხელი შეეშალა მთლიანად კოალიციისთვის “ჩემი ხმა” თავისი სადამკვირვებლო ამოცანების შესრულებაში. თუმცა, ხანმოკლე მოქმედების მიუხედავად, ამ გადაწყვეტილებამ თავისი უარყოფითი გავლენა ორგანიზაციის მუშაობაზე მაინც იქონია.

კომუნიკაციების კომისიის მიერ კრიტიკული მედიის შევიწროვება: აგვისტოდან დაწყებული, სექტემბრის და ოქტომბრის განმავლობაში, კომუნიკაციების კომისიამ, სხვადასხვა მოტივებით, არაერთხელ სცნო ხელისუფლებისადმი კრიტიკულად განწყობილი მაუწყებლები - „მთავარი არხი“, “ფორმულა” და “პირველი” სამართალდამრღვევებად, რასაც შედეგად სასამართლოების მიერ აღნიშნულ მაუწყებლებზე საკმაოდ მძიმე ჯარიმების დაკისრება მოჰყვა. კომისიის რეპრესიული გადაწყვეტილებების მიზეზი გახდა სარეკლამო ვიდეო რგოლების მეშვეობით ქვეყნის ევროინტეგრაციის ხელშეწყობა; „რუსული კანონის“ საწინააღმდეგო აქციების ასახვა; „ქართული ოცნების“ წინასაარჩევნო რეკლამის განუთავსებლობა, რომელშიც არაეთიკურ, არაკეთილსინდისიერ და შეცდომაში შემყვან კონტექსტში არიან ასახული არასამთავრობო ორგანიზაციების, მათ შორის, სადამკვირვებლო ორგანიზაციების წარმომადგენლები; აღნიშნული მაუწყებლების უარი “ქართული ოცნების” კიდევ ერთი

სარეკლამო რგოლის განთავსებაზე, რომელშიც მმართველი პარტია რუსეთის მიერ უკრაინაში წარმოებული აგრესიული ომის კადრებით სპეკულირებდა და რუსეთის მიერ უკრაინის ქალაქების განადგურებას საკუთარი საარჩევნო მიზნებისთვის იყენებდა; პარტიისთვის „გახარია საქართველოსთვის“ კვალიფიციური სუბიექტის სტატუსის მინიჭება და სხვ.

მმართველ პარტიასთან დაახლოებული ჯგუფების ძალადობა ოპოზიციური პარტიების მიმართ: წინასაარჩევნო პერიოდში კვლავ აქტიურობდნენ სავარაუდოდ მმართველი პარტიის მიერ ორგანიზებული ჯგუფები, რომლებიც თავს ესხმოდნენ ოპოზიციური პარტიების წარმომადგენლებს და ხელს უშლიდნენ მათ ნორმალური საარჩევნო კამპანიის წარმოებაში. კერძოდ, ასეთი თავდასხმების მსხვერპლნი გახდნენ პარტიების “ნაციონალური მოძრაობა”, “კოალიცია ცვლილებებისთვის” და “გახარია საქართველოსთვის” წარმომადგენლები. “ნაციონალური მოძრაობის” წარმომადგენლების მიმართ ასევე ორჯერ ჰქონდა ადგილი პოლიციის მიერ განხორციელებულ ძალადობას და უკანონო დაკავებას.

ჩვენი კვლევის შუალედური მიგნებები - ფართოდ გავრცელებულია ეკონომიკური ძალადობის ნიშნები: საქართველოში რეგისტრირებულია ნახევარ მილიონზე მეტი სოციალურად დაუცველი, და ასობით ათასი მოქალაქე, ვინც დასაქმებულია საბიუჯეტო დაფინანსების მექანეზმით ორგანიზაციებში (საჯარო სკოლები, საბავშვო ბაღები, ამბულატორიები, სხვადასხვა დანიშნულების სახელმწიფო/მუნიციპალური სსიპები და აიპები და სხვა). მოქალაქეები საუბრობენ სხვადასხვა სოციალური ბენეფიტების დაკარგვის რისკებზე: (სტუდენტური სტატუსი, სოციალური დახმარება, საცხოვრისი და სხვა). მათზე, ვინც უშუალოდ არ გამხდარა მსგავსი მექანეზმის ადრესატი, მოქმედებს მსუსხავი ეფექტი, რაც იწვევს მოქალაქეების თვითცენზურას და თავშეკავებას

საარჩევნო-პოლიტიკური უფლებისა და გამოხატვის თავისუფლების უფლების სრულყოფილად რეალიზებისგან

ამომრჩევლის ნებაზე დანაშაულებრივი ზემოქმედება: კვლავ იჩინა თავი ამომრჩევლის ნებაზე სხვადასხვა აპრობირებული მეთოდებით - მათ შორის, მუქარით, დაშინებით, პერსონალური მონაცემების უკანონო შეგროვებით, პირადობის მოწმობების ჩამორთმევით, მოსყიდვით, უკანონო დაპირებების გაცემით და შესრულებით ზემოქმედების ფაქტებმა. ამ მეთოდებზე ორი წლის წინ იუწყებოდნენ „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო“ და „სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოება“ თავიანთ ერთობლივ ანგარიშში, რომელიც სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის უფროსის ყოფილი მოადგილის - იოსებ გოგაშვილის მხილებას ეყრდნობოდა.

საჯარო მოსამსახურეებისგან პერსონალური მონაცემების შეგროვების უკანონო სქემა: 2024 წლის 12 ოქტომბერს ტვ „პირველის“ საგამოძიებო გადაცემაში „ნოდარ მელაძის შაბათი“ გავიდა სიუჟეტი სამინისტროების, მუნიციპალიტეტების, სხვა საჯარო დაწესებულებების, სახელმწიფო და ხელისუფლებასთან დაახლოებული კერძო კომპანიების თანამშრომლებისა და მათი ოჯახის წევრების საიდუმლო სიების შესახებ, რომელიც ადასტურებს, თუ როგორ ავალებენ და აიძულებენ საჯარო მოხელეებს, შეაგროვონ და მმართველ პარტიაში გადააგზავნონ მათი პირადი და მათი ოჯახის წევრების პერსონალური მონაცემები არჩევნებზე ამ პირების მიერ „ქართული ოცნების“ სასარგებლოდ ხმის მიცემის უზრუნველყოფის მიზნით. ასეთი ქმედება სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული რამდენიმე დანაშაულის ნიშნებს შეიცავს.

ასევე, მედია საშუალება “ტაბულამ” 23 ოქტომბერს გაავრცელა [აუდიოჩანაწერი](#), თუ როგორ ემუქრება ბაღის დირექტორი თანამშრომლებს სამსახურში პრობლემების შექმნით იმ შემთხვევაში, თუ ქართული ოქნების მიერ ორგანიზებულ აქციაში არ მიიღებდნენ მონაწილეობას.

აჭარის ავტონომიური რეგიონის პერსონალური მონაცემების შეგროვების უკანონო

სქემა: 15 ოქტომბერს გაზეთმა “ბათუმელებმა” გამოაქვეყნა სტატია, რომელშიც ასევე ასახულია “საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს” და “სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოების” 2022 წლის ანგარიშში აღწერილი დანაშაულებრივი სქემების დამადასტურებელი არაერთი ფაქტი. სტატიის თანახმად, „ქართული ოცნება“ პარტიის ოფისებში წინასაარჩევნოდ დეტალურად ამუშავებს ათობით ათასი ადამიანის შესახებ განსაკუთრებული კატეგორიის პირად მონაცემებს. ეს გარემოება ინფორმირებული პირის მიერ „ბათუმელებისთვის“ მოწოდებული დოკუმენტებით დასტურდება.

4.4 ინსტიტუციური ადმინისტრაციული ხესხის სააჩრევნო მიზნით გამოყენება

მმართველი პარტიის კანდიდატების მონაწილეობა საბიუჯეტო ღონისძიებებში:

საანგარიშო პერიოდში ინსტიტუციური ადმინისტრაციული რესურსის რამდენიმე სახეობის გამოყენების ტენდენცია დაფიქსირდა. წინა არჩევნების მსგავსად, მათ შორის, აღსანიშნავი იყო მმართველი პარტიის საარჩევნო კანდიდატების მხრიდან სახელმწიფო ან ადგილობრივი ბიუჯეტიდან დაფინანსებულ სხვადასხვა ღონისძიებაში მონაწილეობა, რომელსაც მათი, როგორც მმართველი პარტიის

კანდიდატების აგიტაციის სახე ჰქონდა. ასეთი შემთხვევები მთელი ქვეყნის მასშტაბით ფიქსირდებოდა და წინასაარჩევნოდ კიდევ ერთხელ ავლენდა სახელმწიფოსა და მმართველ პარტიას შორის მკაფიო ზღვრის არარსებობას. როგორც წესი, მუნიციპალიტეტი, რომელიც აორგანიზებდა ამა თუ იმ ღონისძიებას (ინფრასტრუქტურული პროექტის გახსნა, ადგილობრივი დღესასწაული, რაიმე სახის დაჯილდოება), მასში ასპარეზს უთმობდა „ქართული ოცნების“ პარლამენტის წევრობის საჯაროდ გაცხადებულ კანდიდატებს, რომლებიც, ამავე დროს, რომელიმე სახელმწიფო-პოლიტიკური თანამდებობის პირებიც იყვნენ. „ქართული ოცნების“ კანდიდატების ასეთ შეხვედრებზე მონაწილეობა, როგორც წესი, მათ ამ ღონისძიებების მთავარ მოქმედ პირებად აქცევდა: ისინი სიტყვით მიმართავდნენ მოსახლეობას, უშუალოდ ხსნიდნენ რომელიმე ინფრასტრუქტურულ ობიექტს, არიგებდნ ჯილდოებს და ა.შ. შედეგად, ბიუჯეტიდან დაფინანსებული ღონისძიებები გამოყენებული იყო მართველი პარტიის საპარლამენტო კანდიდატების აგიტაციის მიზნებისთვის. დღემდე ჩვენ მიერ ათამდე ასეთი შემთხვევა გამოვლინდა, თუმცა, არ არის გამორიცხული, რომ მსგავს მოვლენას კიდევ ბევრჯერ ჰქონდა ადგილი.

საჯარო მოხელეების მობილიზება მმართველი პარტიის წინასაარჩევნო შეკრებებში:

„ქართული ოცნების“ წინასაარჩევნო შეხვედრებზე გავრცელებული ხასიათი ჰქონდა საჯარო მოსამსახურეების და სხვა საბიუჯეტო ორგანიზაციების თანამშრომლების მობილიზებას. რადგან ისინი, ამა თუ იმ ფორმით, პოლიტიკური თანამდებობის პირებზე სამსახურეობრივად დაქვემდებარებული პირები არიან, არსებობს მაღალი რისკი იმისა, რომ ისინი საკუთარი ნების გარეშე მონაწილეობენ წინასაარჩევნო კამპანიაში.

4.5 ფინანსური ადმინისტრაციული ხესუსების საარჩევნო მიზნით

გამოყენება

საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვა მმართველი პარტიის საარჩევნო მიზნებისათვის:

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო“ ივლისიდან დღემდე საქართველოს მთავრობის და სხვა საჯარო დაწესებულებების თორმეტი სხვადასხვა ტიპის მასშტაბური სოციალურ-ეკონომიკური ინიციატივა დააიდენტიფიცირა, რომლებიც სახელმწიფო და მუნიციპალური საბიუჯეტო სახსრების საარჩევნოდ მოტივირებულ ხარჯებად შეგვიძლია მივიჩნიოთ. იმ პირობებში როდესაც ფაქტიურად წაშლილია ზღვარი მმართველ პარტიასა და სახელმწიფოს შორის ასეთი ინიციატივები გადასახადების გადამხდელთა ხარჯზე სარგებელს აძლევს და უპირატეს მდგომარეობაში აყენებს „ქართულ ოცნებას“. ამგვარი ხარჯვის მაგალითებია საქართველოს მთავრობის განკარგულება, რომლითაც მთავრობის სარეზერვო ფონდიდან, „წარმატებული ქართველების დაფასებისა და მათი პროფესიების პოპულარიზაციისთვის“ მთავრობის ადმინისტრაციას გამოეყო 250 000 ლარი; საქართველოს მთავრობის კიდევ ერთი განკარგულება, რომლითაც მუნიციპალიტეტებს გამოეყოთ 20 მილიონი ლარი ადგილებზე განსახორციელებელი პროექტების დასაფინანსებლად; აჭარის მთავრობის გადაწყვეტილებები სოციალურად დაუცველი ოჯახების, მეფუტკრეების, ტყუპი შვილების ოჯახების დასახმარებლად და სხვ.

5. პარტიების დაფინანსება

5.1 პარტიების შემოსავლები და ხარჯები

- წინასაარჩევნო პერიოდში შესწავლილმა 8 საარჩევნო სუბიექტმა ჯამურად 18,8 მილიონი ლარის ოდენობის შემოსავალი (საბიუჯეტო დაფინანსება, შემოწირულება, საბანკო სესხი) მიიღო და 25,3 მილიონი ლარის ხარჯი გასწია. ჯამური ხარჯების 53% (13,3 მილიონი ლარი) „ქართულ ოცნებაზე“ მოდიოდა;
- წინასაარჩევნო პერიოდში პოლიტიკური პარტიების მიერ ჯამურად მიღებული შემოსავლების 94% (17,7 მილიონი ლარი) შემოწირულებებზე მოდიოდა, 6% (1 მილიონი ლარი) კი – სახელმწიფო დაფინანსებაზე;
- „ქართულმა ოცნებამ“ წინასაარჩევნო პერიოდში მიღებული შემოწირულებების 34% (6 მილიონი ლარი) მიიღო, ხოლო წლის დასაწყისიდან – განხორციელებული შემოწირულებების 52% (13,4 მილიონი ლარი);
- წლის დასაწყისიდან შემომწირველთა 40%-ს იმაზე მეტი აქვს შეწირული, ვიდრე ერთი წლის საშუალო ხელფასია საქართველოში (17,000 ლარი ხელზე). ასეთ შემომწირველებზე ყველა პარტიის მიერ მიღებული შემოწირულების 84% მოდის, რაც მათ მსხვილ დონორებზე დამოკიდებულებაზე მიუთითებს;
- წინასაარჩევნო პერიოდში პარტიებმა რეკლამაზე 17.7 მილიონი ლარი დახარჯეს, რომლის 47% (8.3 მილიონი ლარი) „ქართულ ოცნებაზე“ მოდიოდა; შემდეგ ადგილებზე „ძლიერი საქართველო“ (4.5 მილიონი ლარი) და „კოალიცია ცვლილებებისთვის“ (4.1 მილიონი ლარი) არიან.

5.2 პოლიტიკური კოჰეზიის მაღალი ხისკის შემცველი შემოწიხულებები

- მმართველი პარტიის შემომწირვებთან დაკავშირებულმა კომპანიებმა 2023 წლის 1 იანვრიდან 2024 წლის 17 ოქტომბრამდე პერიოდში სახელმწიფო შესყიდვებში 684 მლნ ლარის კონტრაქტები მიიღეს. სანაცვლოდ, აღნიშნულმა შემომწირვებმა 2024 წელს „ქართული ოცნების“ სასარგებლოდ 3.1 მლნ ლარი გაიღეს.
- აღსანიშნავია შპს „გზას“ შემთხვევა, რომელმაც 2023-2024 წლებში 226 მლნ ლარის კონტრაქტები მიიღო სახელმწიფო შესყიდვებში. კომპანია „ქართული ოცნების“ შემომწირველს და 2024 წლის არჩევნებში პარლამენტის წევრობის კანდიდატს გიორგი ქყონიას ეკუთვნის. მან და მისმა მეწილემ - მალხაზ დუმბაძემ მმართველ პარტიას 2024 წელს 75 ათასი ლარი შესწირეს, 2013-დან კი - 621 ათასი ლარი.
- „ქართული ოცნების“ შემომწირველია სახელმწიფო პროგრამის „ანარმოე საქართველოში“ 32 ბენეფიციარი, რომლებმაც 2024 წელს „ქართულ ოცნებას“ 1.6 მლნ ლარი შესწირეს. 2014-2020 წლებში აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში მათ ჯამში 7.4 მლნ ლარი აქვთ მიღებული.
- „ქართული ოცნების“ 51 შემომწირველს 2014-2023 წლებში სახელმწიფო აგროპროექტებიდან 71 მლნ ლარის სუბსიდია აქვს მიღებული. სანაცვლოდ, აღნიშნულ წლებში მათ მმართველ პარტიას 7.7 მლნ ლარი შესწირეს; აქედან 2 მლნ ლარი - 2024 წლის 1 იანვრიდან 4 ოქტომბრამდე პერიოდში.
- ბიძინა ივანიშვილთან ნათესაური ან ბიზნეს კავშირის მქონე პირებმა 2024 წლის 1 იანვრიდან 4 ოქტომბრამდე „ქართულ ოცნებას“ 425,000 ლარი შესწირეს.

- წლების განმავლობაში მმართველი პარტიის შემომწირველებს შორის ჩამოყალიბდა რამდენიმე მსხვილი ჯგუფი, რომელიც თითქმის ყოველ არჩევნებზე „ქართულ ოცნებას“ დიდ თანხას ერთსა და იმავე დღეს სწირავს. 2024 წლის 10-11 ივლისს შპს „ნოვას“ ხუთმა მფლობელმა „ქართულ ოცნებას“ 282,000 ლარი შესწირა. „ნოვამ“ 2023-2024 წლებში სახელმწიფო შესყიდვებიდან 9.2 მლნ ლარი მიიღო; პროგრამიდან „აწარმოე საქართველოში“ კი 1.1 მლნ ლარი აქვს მიღებული. 4 და 12 ივლისს შპს „ლილო-მოლის“ 13-მა მფლობელმა „ქართულ ოცნებას“ ჯამში 558,000 ლარი შესწირა.

5.3 პაჩგიებზე ზედამხედველობა

- ანტიკორუფციული ბიუროს 2024 წლის 24 სექტემბერის გადაწყვეტილება, რომლითაც “საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს” და მის აღმასრულებელ დირექტორს - ეკა გიგაურს „განცხადებული საარჩევნო მიზნების” მქონე სუბიექტის სტატუსი მიენიჭათ, კანონსაწინააღმდეგო და უკიდურესად დამაზიანებელი გადაწყვეტილება იყო, რომლის შედეგადაც ანტიკორუფციული ბიუროს, როგორც პარტიების ფინანსური ზედამხედველი ორგანოს მიმართ ნდობა აღარ არსებობს.
- პრემიერ-მინისტრის საჯარო დავალებით, ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის მიერ თავისი გადაწყვეტილება გააუქმება კიდევ უფრო აძლიერებს არგუმენტებს, რომ ბიურო გადაწყვეტილებებს ხელისუფლებისგან დამოუკიდებლად არ იღებს.
- მას შემდეგ, რაც პარტიების ზედამხედველობა ანტიკორუფციული ბიუროს მანდატი გახდა, პოლიტიკური ფინანსების ზედამხედველობის გამჭვირვალობის სტანდარტები დღითიდღე უარესდება.

6. პეიჯი გარეგანი

6.1 მედია გარემოს ზოგადი აღწერა

2024 წლის საპარლამენტო არჩევნებს ქართული მედია, განსაკუთრებით კი მისი დამოუკიდებელი და კრიტიკული ნაწილი, მნიშვნელოვანი გამოწვევებით და პრობლემებით ხვდება. როგორც ზემოთ უკვე აღინიშნა, წინასაარჩევნო პერიოდში კომუნიკაციების კომისია და სასამართლო ხელისუფლება “ქართულ ოცნების” პროპაგანდისტული და არაეთიკური პოლიტიკური რეკლამების არგუმენტებისა და სხვა კანონშეუსაბამო მოსაზრებების გამო რეგულარულად აჯარიმებდნენ კრიტიკულ მაუწყებლებს.

წვდომა საჯარო ინფორმაციაზე კვლავ სერიოზულ ინსტიტუციურ გამოწვევად რჩება. ცენტრალური თუ ადგილობრივი უწყებები დაუსაბუთებლად უარს ეუბნებიან ან საერთოდ უპასუხოდ ტოვებენ მედიის მიერ გამოთხოვილი ინფორმაციების უმრავლესობას. გრძელდება მმართველი პარტიის ბოიკოტი კრიტიკული მედიის წინააღმდეგ, რაც განსაკუთრებით აზიანებს ამომრჩევლების ჯეროვნად ინფორმირების პროცესს.

ხშირია მმართველი პარტიის წარმომადგენლების მხრიდან ჟურნალისტების მიმართ შეურაცხყოფისა და რეპუტაციის შელახვის შემთხვევები. კვლავ გამოუძიებელი რჩება მედიის წინააღმდეგ ძალადობისა თუ პროფესიულ საქმიანობაში უკანონოდ ჩარევის მრავალრიცხოვანი ფაქტები, რაც ნეგატიურად აისახება მედიის საქმიანობაზე.

ზემოაღნიშნული გამოწვევების პარალელურად, მედიას თან სდევს საფრთხე “ქართული ოცნების” მიერ მიღებული “რუსული კანონის” რეპრესიული მექანიზმების პრაქტიკაში გამოყენებასთან დაკავშირებით. ასეთი მტრული გარემო არა მხოლოდ

საფრთხეს უქმნის დამოუკიდებელ მედიას, არამედ ძირს უთხრის დემოკრატიულ პროცესს, ზღუდავს პლურალისტურ გარემოს და ართმევს საქართველოს მოქალაქეებს ინფორმირებული არჩევანის გაკეთების შესაძლებლობას.

6.2 კომუნიკაციების კომისიის *ხეპხესიუდი პოლიტიკა კიტიკული*

მაუწყებლების მიმართ

როგორც ზემოთ აღინიშნა, წინასაარჩევნო პერიოდში, განსაკუთრებით გამოიკვეთა კომუნიკაციების კომისიის მკვეთრად უარყოფითი როლი კრიტიკული მაუწყებლების - „მთავარი არხის“, „ტელეკომპანია პირველისა“ და „ფორმულას“ - წინააღმდეგ. ამ ხნის განმავლობაში, კომისიამ კრიტიკულ მაუწყებლებს უკვე არაერთი სამართალდარღვევის ოქმი შეუდგინა არაეთიკური და პროპაგანდის შემცველი საარჩევნო რგოლების გაშვებაზე უარისთვის, რომლებშიც სამოქალაქო სექტორის წარმომადგენლებიც იყვნენ წარმოჩენილნი უკიდურესად დისკრიმინაციულ და დამამცირებელ კონტექსტში. კომუნიკაციების კომისიის გადაწყვეტილებების საფუძველზე, სასამართლომ მაუწყებლებს ფინანსური [ჯარიმები დაუწესა](#).

მართალია, კომისიამ რამდენიმე სამართალდარღვევის ოქმი პროსამთავრობო არხებსაც შეუდგინა, თუმცა დარჩა შთაბეჭდილება, რომ აღნიშნული კომისიის მხრიდან საერთაშორისო პარტნიორებისა და სადამკვირვებლო მისიების თვალში “ნეიტრალური არბიტრის” როლის მორგებას ემსახურებოდა. მთლიანობაში, მისი ამგვარი გადაწყვეტილებები ვერ გააბათილებს და დააბალანსებს იმ გამოუსწორებელ ზიანს, რომელიც კომუნიკაციების კომისიის ქმედებებით კრიტიკულ ტელევიზიებსა და, ზოგადად, წინასაარჩევნო გარემოს უკვე მიაღდა.

აღსანიშნავია, რომ კომუნიკაციების კომისიის საქმიანობა უარყოფითად შეაფასა „მედიაომბუდსმენმაც“ 5 ოქტომბერს გამოქვეყნებულ შუალედურ [ანგარიშში](#), რომელშიც ხაზგასმულია, რომ კომისია სასამართლოსთან ერთად გახდა „თანამონაწილე საარჩევნო პერიოდში კიდევ ერთხელ დასჯილიყვნენ კრიტიკული მედიასაშუალებები“.

„ქართული ოცნების“ მიერ საარჩევნო მიზნებისთვის უკრაინაში რუსეთის მიერ დაწყებული ომის ამსახველი ფოტოების გამოყენება დაგმო ევროპარლამენტმაც 9 ოქტომბერს მიღებულ [რეზოლუციაში](#) და ხაზი გაუსვა, რომ ამგვარი კამპანიის მიზანი წინასაარჩევნოდ „აზრის მანიპულირება, დეზინფორმაციისა და პრორუსული და ანტი-უკრაინული განწყობების გავრცელებაა“.

6.3 პაჩადედუხი სტუქტუხები დამოუკიდებელი მედიის

დისკრედიტაციის მიზნით

მედიის, როგორც დემოკრატიული ინსტიტუტის, დისკრედიტაციას ემსახურება კომუნიკაციების კომისიის მიერ პარალელური ინსტიტუტების შექმნა, რისი მაგალითიც არის კომისიასთან არსებული პლატფორმა “მედიაკრიტიკა” ([mediacritic.ge](#)). უკვე წლებია ეს უცნაური წარმონაქმნი ხელისუფლების მიმართ კრიტიკულად განწყობილი მედია საშუალებების დისკრედიტაციას ეწევა.

“მითების დეტექტორის” ბოლო [კვლევის თანახმად](#), 2023 წლის 1 მარტიდან 2024 წლის 31 ივლისის ჩათვლით გამოქვეყნებული 139 სტატიიდან 85.2% შემთხვევაში კრიტიკის ობიექტი ხელისუფლების მიერ არაკონტროლირებადი მედია საშუალებები იყვნენ. დისპროპორციულად გაშუქების გარდა, გამოიკვეთა შემთხვევები, როდესაც კრიტიკა

ხელისუფლების პოზიციების გამართლებას ან დაცვას უფრო ემსახურებოდა, ვიდრე პროფესიული სტანდარტების დადგენას.

ამასთანავე, “მედიაკრიტიკა” უგულებელყოფს ისეთ თემებს, რომლებიც ქართულ მედია გარემოს და მედიაზე ხელისუფლების გავლენებს შეეხება და დასავლურ მედიაში არსებულ გამოწვევებზე და მედიის მიკერძოებაზეა კონცენტრირებული, რაც ქმნის ყალბ სურათს, რომ თითქოს საქართველოში მედია სახელისუფლებო გავლენებისგან სრულიად თავისუფალია და პრობლემები ამ სფეროში მხოლოდ ტრადიციული დემოკრატიის ქვეყნებს აქვთ.

აღსანიშნავია ისიც, რომ წარსულში ვებ-გვერდზე სტატიებს სახელისუფლებო პროპაგანდისტული მედიის PostTV-ის ჟურნალისტები და სახელისუფლებო ექსპერტები წერდნენ, ამაჟამად კი ავტორების ნაწილი პუბლიკაციებს ფსევდონიმით აქვეყნებს, რომელთა ვინაობას მარეგულირებელი არ ასაჯაროებს.

6.4 საჯარო ინფორმაციაზე წვდომის შეზღუდვა

მნიშვნელოვნად შეზღუდულია საჯარო ინფორმაციაზე [წვდომა](#). კანონმდებლობით გათვალისწინებული ვალდებულების მიუხედავად, ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები, უმეტეს შემთხვევაში, საჯარო ინფორმაციის წერილებს ან საერთოდ არ პასუხობენ, ანდა არასრულყოფილად და კანონით დადგენილი ვადების დარღვევით პასუხობენ. არსებული პრობლემა კიდევ უფრო მძაფრია წინასაარჩევნო პერიოდში. მეტიც, “ქართული ოცნების” ლიდერები კვლავ აგრძელებენ მედიის წარმომადგენელთა შეურაცხყოფას კრიტიკული ან მათთვის მიუღებელი შეკითხვების დასმის შემთხვევაში.

6.5 ხელისუფლების პიოპაგანდისტული ახების უთანასწორო

სახედაქციო პოლიტიკა

საარევნო სუბიექტების და მმართველო პარტიის ბოიკოტი კრიტიკული მედიის მიმართ საარჩევნო პერიოდში მედიაზე წვდომა საარჩევნო სუბიექტებისათვისაც მკვეთრად უთანასწორო იყო. სახელისუფლებო რედაქციის მქონე მედია საშუალებები - “იმედი”, “რუსთავი 2” და “პოსტივი” დახურული იყო ოპოზიციური პარტიებისა და სამოქალაქო საზოგადოებისათვის. ამას ემატება ისიც, რომ მმართველი პარტიის წევრები კრიტიკულ მედია საშუალებებს არ სტუმრობდნენ.

შედეგად, სატელევიზიო სივრციდან ფაქტობრივად გაქრა საგნობრივი და თემატური პოლიტიკური დებატები, რაც მაყურებელს მისთვის მნიშვნელოვანი საკითხების გარშემო ერთმანეთისგან განსხვავებული, არგუმენტირებული მსჯელობის მოსმენის შესაძლებლობას ართმევს. სამწუხაროდ, ჯეროვანი პოლიტიკური დებატების გამართვა ვერც „საზოგადოებრივმა მაუწყებელმა“ უზრუნველყო, რაც მისი პირდაპირი ვალდებულებაა. აღნიშნული განსაკუთრებით პრობლემურია წინასაარჩევნო პერიოდში, რადგანაც ამგვარი მანკიერი პრაქტიკა მაყურებელს ინფორმირებული არჩევანის გაკეთების შესაძლებლობის გარეშე ტოვებს.

სახელისუფლებო მედია საშუალებების საინფორმაციო სარედაქციო პოლიტიკა არა ამომრჩეველთა საარჩევნო ინფორმირებას, არამედ ოპოზიციური პარტიების, სამოქალაქო ორგანიზაციების, პრეზიდენტის, ევროკავშირის ინსტიტუტებისა და აშშ-ს შიდა პოლიტიკური პროცესების საწინააღმდეგო ხასიათს ატარებდა და მმართველი

პარტიის ანტიდასავლური გზავნილების გაძლიერებასა და მისი პოლიტიკური დღის წესრიგის აღსრულებას ემსახურებოდა.

7. დეზინფორმაცია და ოპოზიციის ინსტრუმენტების კავშირები

7.1 დეზინფორმაციის სამიზნეები და მმართველი პარტიის მთავარი

პოპულარული მედიები

წინასაარჩევნო პერიოდში გავრცელებული დეზინფორმაციის ძირითადი სამიზნე იყვნენ პოლიტიკური პარტიები (უმეტესად ოპოზიცია), ჟურნალისტები და არასამთავრობო ორგანიზაციები.

მმართველი პარტიის მხრიდან ხდებოდა [ომში](#) ჩართვის შიშებით მანიპულირება და ამ თემაზე ყალბი ინფორმაციის გავრცელება, რომელიც ოპოზიციონერ [პოლიტიკოსებს](#), [ჟურნალისტებსა](#) და სამოქალაქო [აქტივისტებს](#) შეიარაღებული მოქმედებების დაწყებაზე მოწოდებებში ადანაშაულებდა. ხდებოდა “ქართული ოცნების” მიმართ კრიტიკულად განწყობილი [პირებისა](#) და [მედიის](#) დისკრედიტაცია ტერმინებით “უსამშობლო”, “მოღალატე” და ამ ნარატივის გამაძლიერებელი მანიპულაციური ინფორმაციის გავრცელება.

7.2 დეზინფორმაციის მეთოდები და მედიუმები

ოპონენტების დისკრედიტაციისთვის ყველაზე ხშირად გამოყენებული იყო ვიზუალური მანიპულაციის მეთოდი, რაც მოიცავდა [ფოტო/ვიდეომონტაჟს](#), აუდიომასალის [რედაქტირებას](#) ან ვიდეოკომენტარების [უკონტექსტოდ](#) გავრცელებას.

როგორც ოპოზიციის, ისე მმართველი პარტიის წინააღმდეგ ყალბი ინფორმაციის გავრცელებაში ჩართული იყვნენ პოლიტიკოსები და ინდივიდუალური ფეისბუქ მომხმარებლები/გვერდები. აღსანიშნავია, რომ “ქართული ოცნება” დეზინფორმაციისა და მანიპულაციური შინაარსის ამბების გავრცელებაში რთავდა არა მხოლოდ ანონიმურ ფეისბუქ გვერდებსა და ანგარიშებს, არამედ სახელისუფლებო ექსპერტებსა და მმართველი პარტიის სასარგებლო სარედაქციო პოლიტიკის მქონე მედიებსაც.

დისკრედიტაციის კამპანიებში შეიმჩნეოდა კოორდინაცია ანტიოპოზიციურ ფეისბუქ გვერდებსა და ანგარიშებს შორის. კამპანიებში [ჩართული](#) იყვნენ როგორც გასულ წლებში შექმნილი, ისე ახლად რეგისტრირებული გვერდები/პროფილები, რომლებიც მოკლე ვიდეოების (Reel) მეშვეობით მოქმედებდნენ და მიმართავდნენ პოლიტიკოსების განცხადებების საარქივო ვიდეომასალების გამოყენებას, ასევე ვიდეოშარჟებს, რასაც თან სდევდა უცენზურო შინაარსის კომენტარები. გამოყენებულ მეთოდებს შორის, ასევე [გვხვდებოდა](#) გენდერული იდენტობის და სექსუალური ორიენტაციის ნიშნით დისკრედიტაცია, სიძულვილის ენა და [გენდერული](#) დეზინფორმაცია.

აქტიური იყო “ქართული ოცნების” კომუნიკაციების დეპარტამენტის შექმნილი ფეისბუქ გვერდი “სინამდვილეში” და წინასაარჩევნოდ შექმნილი ახალი გვერდი “[ფაქტები და არჩევანი](#)”, რომელიც პარტია “ხალხის ძალის” წევრთან და

სახელისუფლებო ექსპერტებთან არის დაკავშირებული. ორივე ფეისბუქ გვერდი პოზიციონირებს, როგორც დეზინფორმაციასთან მებრძოლი ორგანიზაციები, თუმცა ემსახურებიან ოპოზიციისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების მიმართ ნდობის შემცირებას და აქვეყნებენ მათ მადისკრედიტირებელ პოსტებს, მათ შორის ყალბ ინფორმაციას.

“მითების დეტექტორმა” [გამოავლინა](#) რეგიონული მედიის სახელით მოქმედი 3 ფეისბუქ გვერდი და ერთი საბიუჯეტო დაფინანსების მქონე რეგიონული მედია, რომლებიც მმართველი პარტიის პროპაგანდას ეწეოდნენ და ოპოზიციის საწინააღმდეგო გზავნილებს ავრცელებდნენ.

იყო 20 ოქტომბრის მარშის გაშავების მცდელობაც, როდესაც ახლადშექმნილმა გვერდმა, რომელიც აქტიური 15 ოქტომბრიდან გახდა, გაავრცელა დეზინფორმაცია, რომ 20 ოქტომბრის მარში რეალურად “პრაიდი” იყო, რომელიც “ნაციონალურმა მოძრაობამ” [დაგეგმა](#). ასევე ხელისუფლებისგან დამოუკიდებელი, კრიტიკული მედიის მიმართ ნდობის შესამცირებლად პროსახელისუფლებო მედიამ გაავრცელა დეზინფორმაცია, თითქოს “ტვ პირველმა” და “მთის ამბებმა” 20 ოქტომბრის აქცია ძველი კადრებით [გააშუქეს](#).

7.3 დეზინფორმაციის ძირითადი შინაარსობრივი მოტივები

მედიის განვითარების ფონდის კვლევამ, რომელიც ტრადიციულ მედიაში ანტიდასავლურ გზანილებს სწავლობდა, აჩვენა, რომ მმართველი პარტია და მასთან დაკავშირებული პოლიტიკური თუ მედია ჯგუფები, დასავლეთს და გლობალური ომის პარტიას, რომლებიც ხშირად სინონიმებად გამოიყენებოდა, არჩევნებში ჩარევასა და

არჩევნების შედეგების დელეგიტიმაციაში ადანაშაულებდნენ, რაც, მათი შეფასებით, რევოლუციური სცენარისთვის ნიადაგის მომზადებად იყო მიჩნეული.

არჩევნების თემატიკას ომის შიშებით მანიპულირების თემა ებმოდა. მმართველი პარტიის საარჩევნო გზავნილი ყალბი დილემის ტექნიკაზე იყო აგებული და ამომრჩეველს არჩევანის გაკეთებას ომსა და მშვიდობას, სუვერენიტეტსა და მონობას, იდენტობის დაკარგვასა და შენარჩუნებას შორის სთავაზობდა.

პარტიებიდან/კოალიციებიდან ყველაზე მეტი ანტიდასავლური გზავნილი “ქართულმა ოცნებამ” და “ხალხის ძალამ” გაავრცელეს (1017), რომელსაც კრემლისტური კოალიცია ალტინფო-კონსერვატიული მოძრაობა/პატრიოტთა ალიანსი/ქართული იდეა (788) და პარტიად გარდაქმნილი სოლიდარობა მშვიდობისთვის (146) მოსდევნ.

მედიებიდან ყველაზე მეტ ანტიდასავლურ გზავნილს კრემლისტურ გამოცემებში სეზონი ტვ (318) და საქართველო და მსოფლიო (242) ვხვდებით, რომელსაც სახელისუფლებო პოსტვ (182) და საქართველო უპირველეს ყოვლისა (130) მოსდევნ. საზოგადოებრივი ორგანიზაციებიდან ყველაზე მეტი ანტიდასავლური გზავნილი ხელისუფლების მხრდაჭერმა ახლადშექმნილმა საზოგადოებრივმა გაერთიანებამ “ერთიანი ნეიტრალური საქართველო” (229) გაავრცელა.

8. წინასაარჩევნო ეპოქა

“საქართველოს სასამართლოს გუშაგი” 20 აგვისტოდან - 20 ოქტომბრამდე პერიოდში აკვირდებოდა წინასაარჩევნო დავების განხილვას სასამართლოებში, ასევე, იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საქმიანობას. მონიტორები სულ დააკვირდნენ 43

სხდომას (ჯამში - 36 საქმე). სასამართლო პროცესების მონიტორინგის შედეგად გამოვლინდა შემდეგი ძირითადი ტენდენციები:

- სასამართლო სისტემის ოფიციალურ ვებგვერდზე (ecd.court.ge)-ზე ზოგჯერ არ ქვეყნდებოდა წინასაარჩევნო დავებთან დაკავშირებული სხდომების განრიგი. ამ მხრივ, განსაკუთრებით პრობლემური იყო თბილისის სააპელაციო სასამართლო. შეიძლება ითქვას, რომ აღნიშნული სასამართლო თითქმის არ აქვეყნებდა ინფორმაციას წინასაარჩევნო დავებთან დაკავშირებული პროცესების განრიგის შესახებ.
- მონიტორინგის დროს გამოვლინდა შემთხვევები, როდესაც სხდომების განრიგში მითითებული და პროცესების ზუსტი დაწყების დრო და თარიღი ერთმანეთს არ ემთხვეოდა, რაც სასამართლოს ღიაობის თვალსაზრისით სერიოზული საკითხია.
- აღსანიშნავია, რომ მოსამართლეები თითქმის ყველა შემთხვევაში იზიარებდნენ ცესკო-ს ან კომუნიკაციების ეროვნული კომისიის პოზიციას.
- გარდა ამისა, რიგ შემთხვევებში მოსამართლე თანასწორად არ ექცეოდა მხარეებს, გამოხატავდა წინასწარ განწყობას, უხეშად მიმართავდა მხარეს, ან ყველა მხარეს თანაბარი ყურადღებით არ უსმენდა.
- წინასაარჩევნო საკითხებთან დაკავშირებული დავები განსახილველად დაენერა, მათ შორის, 2024 წლის ოქტომბერში დანიშნულ ახალ მოსამართლეებსაც. შესაბამისად, ჩნდება კითხვა, რამდენად აქვთ ახალდანიშნული მოსამართლეებს საარჩევნო დავების განხილვის კომპეტენცია. მაგალითისათვის, თბილისის საქალაქო სასამართლოს ერთ-ერთ ახალ მოსამართლეს - ზვიად გოჩაშვილს სამოსამართლო გამოცდა ჩაბარებული

აქვს სისხლის სამართალში და პროფესიული ტრენინგებიც სისხლის სამართლის სპეციალიზაციით აქვს გავლილი.

- მონიტორინგის დროს იყო შემთხვევები, როდესაც მოსამართლეს არ განუმარტავს შუამდგომლობის (შუამდგომლობების) დაკმაყოფილების ან დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველი.
- სასამართლოს ორგანიზებულობის ნაწილში აღსანიშნავია, რომ დაკვირვების ქვეშ მყოფი სხდომების თითქმის 35%-ში საქმის განხილვა დაგვიანებით დაიწყო.

საანგარიშო პერიოდში იუსტიციის უმაღლესი საბჭო კიდევ უფრო ჩაკეტილი ორგანო გახდა, ვინაიდან სხდომებზე დასწრების შესაძლებლობა შეეზღუდათ არასამთავრობო ორგანიზაციების და მედიის წარმომადგენლებს. წინასაარჩევნო პერიოდში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სასამართლო სისტემის საჭაროობა. თუმცა, საბჭო არ აქვეყნებს გადაწყვეტილებებს თავის ვებგვერდზე და არ გაცემს არასამთავრობო ორგანიზაციების თუ სხვა დაინტერესებული პირების მიერ მოთხოვნილ საჯარო ინფორმაციას.